

REVISORSEXAMEN
Del II

Maj 2014

© Revisorsnämnden 2014

REVISORSEXAMEN

Allmänt

Datum: 27 maj 2014

Skrivtid: 2 x 6,0 timmar, varav 6,0 timmar för del II

Krav för godkänt resultat: 90 poäng av 150 utan några särskilda krav på fördelningen av poäng på olika uppgifter

Regler

- Du ska skriva ditt tentandnummer på varje blad.
- Det är inte tillåtet att ha kontakt med någon person eller använda Internet, e-post eller liknande för att söka kontakt med någon annan person.
- Det är inte tillåtet att använda Internet, e-post eller liknande för att söka efter information.

Följs inte reglerna kan Revisorsnämnden avstå att rätta tentandens prov samt meddela tentandens handledare och arbetsgivare om det inträffade. Kontroll av tentandens dator kan göras såväl innan, som under och efter provet.

Utformning av svar

- Du lämnar alltid dina svar i egenskap av auktoriserad revisor.
- Svarstexten ska vara självständigt skriven och utformad så att den besvarar frågan på ett koncist sätt.
- Svarstexten ska inte enbart bestå av inklippt text eller hänvisningar till annan text, såsom lagar, råd, rekommendationer och liknande.
- Du ska ange motiveringar och hänvisningar samt visa uträkningar.
- Du ska markera eventuella citat med kursiv stil och ange källa.

Bedömning

Bedömningen av svar, som ska lämnas på bifogade svarsblanketter eller RN:s USB-minne, sker utifrån en svarsmodell. Alternativa svar kan - beroende på motiveringar - också beaktas vid bedömningen.

Svar på varje uppgift - eller deluppgift - bedöms enligt följande princip i exempelvis en fråga omfattande fem poäng:

5 p – Mycket bra svar

4 p – Bra svar

3 p – Acceptabelt svar

2 p – Svar med vissa brister

1 p – Svar med stora brister

0 p - Uteblivet eller i grunden felaktigt svar

Uppgift 4	Truckar i Sverige AB (publ) (20 poäng)	Poäng
	Deluppgift 4.1	2
	Deluppgift 4.2	6
	Deluppgift 4.3	4
	Deluppgift 4.4	8
Summa		20

Uppgift 5	MaxConsulting AB (publ) (22 poäng)	Poäng
	Deluppgift 5.1	5
	Deluppgift 5.2	6
	Deluppgift 5.3	6
	Deluppgift 5.4	5
Summa		22

Uppgift 6	Cykla AB (33 poäng)	Poäng
	Deluppgift 6.1	8
	Deluppgift 6.2	8
	Deluppgift 6.3	6
	Deluppgift 6.4	8
	Deluppgift 6.5	3
Summa		33

Lycka till!

4 Truckar i Sverige AB (publ) (20 poäng)

Bakgrund

Truckar i Sverige AB (publ) är moderbolag i en koncern med totalt tolv helägda dotterbolag. Koncernen tillverkar och säljer truckar och vänder sig endast till företagskunder. Koncernen är för närvarande endast verksam på den svenska marknaden. Av de tolv dotterbolagen är fyra bolag rena tillverkningsbolag med en fabrik i varje bolag. Övriga åtta dotterbolag erbjuder service och eftermarknadsförsäljning mot kund med verksamhet på olika platser i Sverige. All försäljning av truckar sker från moderbolaget Truckar i Sverige AB (publ).

Koncernen var tidigare familjeägd, men förvärvades för fyra år sedan av en noterad dansk truckkoncern. Det danska bolaget hade dessförinnan inte någon verksamhet på den svenska marknaden.

Den svenska koncernen firade under 2012 sitt hundraårsjubileum och har under hela sin verksamma period visat positivt resultat.

Samtliga bolag i den svenska koncernen följer K3 och har kalenderår som räkenskapsår. Då det danska moderbolaget är noterat sker rapporteringen till detta i enlighet med IFRS. Du har varit revisor för samtliga svenska bolag sedan 2003.

Den ekonomiska informationen för koncernen ser ut enligt följande:

Ekonomisk information (Mkr)	2013	2012	2011
Omsättning	460	440	400
Resultat före skatt	50	47	36
Summa tillgångar	640	600	573
Soliditet	38 %	42 %	36 %
Medelantal anställda	68	67	67

Deluppgift 4.1 (2 poäng)

Truckar i Sverige AB (publ) omfattas av en koncernredovisning i Danmark och har sedan det förvärvades av det danska bolaget inte upprättat någon egen koncernredovisning. Styrelsen och ledningen för Truckar i Sverige AB (publ) har för räkenskapsåret 2013 för avsikt att göra på samma sätt, dvs. att inte upprätta någon svensk koncernredovisning. Med anledning av detta upplyser bolaget i sin årsredovisning för 2013 om att någon koncernredovisning inte upprättas.

Uppgift

Redogör för under vilka förutsättningar en koncernredovisning för en svensk underkoncern kan utelämnas.

Deluppgift 4.2 (6 poäng)

I mars 2014 kontakter ekonomichefen för Truckar i Sverige AB (publ) dig för att rådgöra kring en eventuell försäljning av det största dotterbolaget som sköter service och eftermarknadsförsäljning i Stockholmsområdet. Bakgrunden är att ett antal nyckelpersoner i den lokala ledningen i Stockholm är intresserade av att förvärva bolaget. Dessa har sett en potential i att kunna utöka verksamheten till att även omfatta service och eftermarknadsförsäljning för andra trucktillverkare på den lokala marknaden.

Uppgift

- a) Ekonomichefen för moderbolaget önskar en detaljerad beskrivning av vilka regler som moderbolaget har att beakta om dotterbolaget i Stockholm ska tas över av den lokala ledningen.
- b) Redogör för om och i så fall på vilket sätt svaret på fråga a) påverkas av om moderbolaget i Sverige istället skulle välja att sälja servicebolaget i Stockholm till en helt extern aktör.

Deluppgift 4.3 (4 poäng)

I mars 2014 blir du kontaktad av ansvarig revisor för det danska moderbolaget. Revisorn i Danmark arbetar för samma revisionsbyrå som du och ber dig nu utföra och rapportera en översiktlig granskning i enlighet med gällande regelverk för översiktlig granskning i Sverige. Granskningen ska omfatta hela den svenska koncernen och omfatta delårsperioden 1 januari – 31 mars 2014.

Uppgift

Redogör för vilket regelverk du som vald revisor har att följa vid översiktlig granskning av delårssiffrorna för årets första kvartal. Beskriv även väsentliga skillnader mellan denna översiktliga granskning och en revision med syfte att lämna en revisionsberättelse enligt RevR 709.

Deluppgift 4.4 (8 poäng)

Tillverkning av truckar sker i de fyra dotterbolagen och försäljningen av färdiga produkter sker från det svenska moderbolaget. Det innebär att en internförsäljning sker innan försäljning sker till extern kund. Företagsledningen i det danska moderbolaget har nu begärt att det svenska moderbolaget Truckar i Sverige AB (publ) från och med 2014 ska rapportera de totala svenska siffrorna för den svenska koncernen till Danmark för att förenkla konsolideringsarbetet i Danmark.

Uppgift

- a) Beskriv vilka uppgifter det svenska moderbolaget behöver begära in från de separata svenska juridiska enheterna för att kunna sammanställa korrekta siffror för den svenska koncernens försäljning och varulager.

- b) Åskådliggör de elimineringsåtgärder som behöver göras för den svenska koncernen avseende internförsäljning och internvinst i lager för delårsbokslutet 31 mars 2014 avseende följande tre olika scenarier (bortse från skatteeffekten):
- I. Dotterbolaget Trucktillverkning i Ängelholm AB har under första kvartalet 2014 sålt truckar till moderbolaget Truckar i Sverige AB (publ) för 20 Mkr. Inga varor finns kvar i lagret per 31 mars 2014 i moderbolaget och inga varor fanns i lager per 31 december 2013 köpta från dotterbolaget.
 - II. Dotterbolaget Trucktillverkning i Ängelholm AB har under första kvartalet 2014 sålt truckar till moderbolaget Truckar i Sverige AB (publ) för 20 Mkr. Vid periodens slut den 31 mars 2014 har moderbolaget kvar truckar i lager för 4 Mkr. Internvinsten uppgår till 1,6 Mkr. Inga varor fanns i lager per 31 december 2013 köpta från dotterbolaget.
 - III. Dotterbolaget Trucktillverkning i Ängelholm AB har under första kvartalet 2014 sålt truckar till moderbolaget Truckar i Sverige AB (publ) för 20 Mkr. Vid periodens början hade moderbolaget kvar truckar i lager om 6 Mkr som köpts från samma dotterbolag under föregående räkenskapsår. Vid periodens slut den 31 mars 2014 finns inga truckar kvar i moderbolagets lager. Internvinsten i ingående lager uppgår till 2,4 Mkr.

5 MaxConsulting AB (publ) (22 poäng)

Bakgrund

MaxConsulting AB är ett bolag som erbjuder olika typer av konsulttjänster inom avancerad produktionskalkylering. Tjänsterna hjälper bolag inom tillverkningsindustrin att effektivisera sin produktion och därmed kunna få ut mesta möjliga ur sina produktionsanläggningar.

MaxConsulting AB (publ) är sedan år 2009 noterat på OMX Small Cap och tillämpar således IFRS i sin koncernredovisning medan moderbolaget tillämpar RFR 2. Räkenskapsåret är kalenderår. Bolaget omsatte 980 Mkr år 2013 vilket är i nivå med de senaste tre årens (2010-2012) omsättning. Det revisionsbolag du arbetar för har varit revisorer i MaxConsulting AB (publ) sedan 1997. Du är huvudansvarig revisor sedan 2011.

Koncernen består utöver moderbolaget av 30 helägda dotterbolag i lika många länder. Verksamheten har ända sedan starten 1987 växt både organiskt och genom förvärv. Koncernen verkar i huvudsak på mogna marknader och planen för den kommande treårsperioden är att främst fokusera på tillväxt genom förvärv.

Den ekonomiska informationen för koncernen ser ut enligt följande:

Ekonomisk information (Mkr)	2013	2012	2011
Omsättning	980	972	983
Resultat före skatt	36	42	18
Summa tillgångar	418	396	445
Soliditet	68 %	59 %	63 %
Medelantal anställda	430	424	444

Deluppgift 5.1 (5 poäng)

I enlighet med koncernens förvärvsstrategi undersöker bolaget just nu ett potentiellt förvärv i södra Sverige. Då du i rollen som bolagets huvudansvarige revisor ofta fungerar som bollplank till bolagets ledning och styrelse, kontaktar bolagets ekonomichef dig och önskar hjälp med att utföra en finansiell genomgång, en s.k. "Due Diligence", av det bolag man tänkt förvärva.

Uppgift

- Beskriv om och i så fall på vilket sätt denna finansiella genomgång påverkar ditt oberoende som revisor och vilka åtgärder du behöver vidta innan du accepterar uppdraget.

- b) Beskriv även vilka regler kring tystnadsplikt du har att beakta med tanke på att du nu, i rollen som revisor och rådgivare för ett noterat bolag, har tillgång till information om ett potentiellt förvärv av ett svenskt icke noterat företag. Beakta i svaret även de övriga från din byrå som deltar i uppdragen samt om bolaget har några särskilda skyldigheter när de engagerar byrån i "Due Diligence"-uppdraget.

Deluppgift 5.2 (6 poäng)

Då bolagets börskurs utvecklats positivt de senaste två åren överväger bolagets styrelse och ledning att finansiera förvärvet genom en nyemission av aktier. Bolagets ekonomichef vill nu diskutera vilka prospektregler som gäller i samband med en nyemission. Emissionen är tänkt att erbjudas både befintliga och nya aktieägare.

Uppgift

- a) Beskriv vilka krav på prospekt som MaxConsulting har att beakta om man väljer att gå vidare med sina planer på en nyemission för att finansiera sitt potentiella förvärv. Inkludera även en beskrivning av hur du i rollen som revisor behöver involveras vid upprättande och avgivande av prospektet.
- b) Redogör för vilka regler som gäller för bolaget att fatta beslut kring nyemissionen, dvs. vilka bolagsorgan som behöver besluta om detta och på vilket sätt.

Deluppgift 5.3 (6 poäng)

Som en följd av att bolaget som MaxConsulting planerar att förvärva är verksamt inom konsultbranschen är det mycket viktigt att man i samband med förvärvet lyckas behålla nyckelpersonal i det förvärvade bolaget. Planen är därför att 30 % av köpeskillingen om totalt 50 Mkr ska erläggas i form av en tilläggsköpeskillning under en treårsperiod, 5 Mkr per år. Således kommer endast 35 Mkr att erläggas kontant vid övertagandetidpunkten. Tilläggsköpeskillingen kommer att kopplas till fem nyckelpersoners fortsatta anställning under nämnda treårsperiod. Dessa fem äger vardera 20 % av aktierna vid övertagandet. Om anställningen upphör innan periodens utgång så utgår ingen tilläggsköpeskillning. Nyckelpersonerna kommer under treårsperioden att uppbära samma lön som vid förvärvstidpunkten med justering för årlig lönerrevision. Per förvärvsdatumet uppgår det förvärvade bolagets verkliga värde på nettotillgångarna till 10 Mkr, vilket motsvarar substansvärdet. Några andra övervärden än goodwill bedöms inte vara aktuella.

Uppgift

- a) Redogör för hur tilläggsköpeskillingen ska redovisas i koncernredovisningen, dels vid förvärvstidpunkten, dels löpande under treårsperioden.
- b) Beräkna det diskonterade nuvärdet av den potentiella tilläggsköpeskillingen om totalt 15 Mkr. Använd 8 % som diskonteringsränta.
- c) Beskriv om och i så fall på vilket sätt redovisningen skulle påverkas om köpet istället reglerades kontant med hela köpeskillingen, dvs. 50 Mkr, direkt vid övertagandet och inte några klausuler om fortsatt anställning inkluderades i köpeavtalet.

Deluppgift 5.4 (5 poäng)

Under våren 2014 kontaktar bolagets ekonomichef dig eftersom det uppstått bemanningsproblem på externredovisningsavdelningen hos moderbolaget, till följd av en sjukskrivning och en föräldraledighet. Nu undrar ekonomichefen om de får hyra en resurs från er revisionsbyrå att arbeta med moderbolagets redovisning under perioden 1 april – 30 juni 2014. Arbetet kommer bl.a. att bestå av att arbeta med koncernens kvartalsrapporter men kommer inte att innehålla några formellt beslutsfattande moment. Ekonomichefen önskar företrädesvis hyra någon ur revisionsteamet då de redan kan bolagets verksamhet.

Uppgift

- a) Redogör för vad du ger ekonomichefen för svar på frågan om hyra av resurs ur revisionsteamet och vilka skäl du anger.
- b) Beskriv om och i så fall på vilket sätt ditt svar i fråga a) påverkas om någon utanför revisionsteamet istället skulle hyras ut?

6 Cykla AB (33 poäng)

Bakgrund

Cykla AB är ett bolag verksamt inom cykelindustrin beläget i Karlskrona. Bolaget tillverkar cyklar under eget varunamn, köper in och försäljer andra varumärken samt tillhandahåller tillbehör. Cyklas kunder utgörs främst av lokala cykelhandlare men även större kedjor inom sportbranschen. Bolaget är ett helägt dotterbolag till Cykla Holding AB med säte i Stockholm.

Du är huvudansvarig revisor sedan årsstämman 2013, då du tog över efter din kollega Ulla Svensson som gick i pension. Revisionsbyrån har innehaft uppdraget i över 10 år.

Den ekonomiska informationen för bolaget ser ut enligt följande:

Ekonomisk information (Mkr)	2013	2012	2011
Omsättning	350	401	415
Resultat före skatt	-26	12	20
Summa tillgångar	252	240	276
Soliditet	13 %	10 %	15 %
Medelantal anställda	78	82	87

Bolaget tillämpar K3 i såväl juridisk person som i sin rapportering till moderbolaget. Bolagets räkenskapsår är kalenderår.

Deluppgift 6.1 (8 poäng)

Av Cyklas balansomslutning utgör varulagret drygt 40 procent, 106 Mkr. Bolaget har flera lagerställen. I Karlskrona finns komponent- och produktionslager, 39 Mkr, och färdigvarulager av cyklar, 22 Mkr (såväl egentillverkade som inköpta). Bolaget tillverkar och lagerhåller även cyklar i Karlskrona för sitt danska systerbolags räkning. I Södertälje lagerhålls tillbehör, 33 Mkr, vilket hanteras av en extern part. I Södertälje finns även ett separat komponentlager i avvaktan på leverans till Karlskrona, 12 Mkr.

För de båda komponentlagren samt för produktions- och tillbehörslager görs rullande inventering dagligen. En inventeringsanmodan tas ut per automatik, vanligtvis när lagernivåerna går under en viss gräns. Den externa parten som hanterar tillbehörslaget ansvarar även för inventering och resultaten återrapporteras löpande. För färdigvarulagret görs inventering årsvis, normalt en helg i början av december. Din bedömning är att bolaget har god kontroll över varulagret och att fastställd inventeringsinstruktion följs.

Bolaget använder produktkalkyler för att beräkna anskaffningsvärdet på egentillverkade varor. Huvuddelarna i detta utgörs av:

- Materialkostnad: direkt material inklusive påslag för hemtagningskostnader, samt ett påslag för materialomkostnader, såsom inköpsavdelning, lagermottagning etc.
- Tillverkningskostnad: direkt lön samt påslag för indirekta tillverkningskostnader såsom el, reparation och underhåll av maskiner, förbrukningsinventarier, hyra och avskrivningar etc. Bolaget genomför regelbundet uppföljning av hur lång tid varje moment per cykel tar i monteringsstid för att få rätt antal timmar i kalkylen. Varje timma är baserad på beräknad faktisk kostnad för personalen som monterar. En kalkyl kan se ut enligt följande:

Damcykel Embla

Direkt material	1 046 kr
Direkt lön	216 kr
MO-pålägg	22 kr
TO-pålägg	18 kr
<hr/> Summa	<hr/> 1 320 kr

Kalkylen utgår från en normalvolym om 100 000 tillverkade cyklar. För år 2013 beräknade bolaget att tillverka 92 000 cyklar.

Det är nu dags att planera 2014 års revision, där granskningen av varulager utgör ett av dina fokusområden.

Uppgift

- a) Du behöver delta vid inventeringen av bolagets varulager. Redogör för och motivera vilka lagerplatser du planerar att besöka vid bolagets inventering samt stickprovets omfattning.
- b) Du ska planera granskning av lager för bolagets egentillverkade cyklar. Beskriv lämpliga granskningsåtgärder med avseende på värdering.
- c) Bolaget tillämpar en inkuranstrappa för tillbehörslagret baserad på omsättningshastighet. Om en artikel ej bedöms omsättas inom 2 år skrivs artikeln ned med 25 %, upp till 3 år 50 %, upp till 4 år 75 % samt över 5 år 100 %. Redogör för om detta är en korrekt hantering.

Deluppgift 6.2 (8 poäng)

Du har gjort bedömningen att det är mest effektivt att förlita dig på bolagets egna kontroller vid din granskning av bolagets väsentliga processer.

Uppgift

- a) Du har identifierat felaktig intäktsredovisning som den enda betydande risken för bolaget. Redogör för vilka effekter det får avseende tidpunkt och omfattning av din kontrollgranskning.
- b) Cykla AB rapporterar varje kvartal till moderbolaget Cykla Holding AB. I samband med tredje kvartalet ställer moderbolagsrevisorerna krav på att rapportering ska ske avseende effektiviteten i bolagets kontroller, dvs. en kontrolltestning ska genomföras i den omfattningen att revisionens ansats ska vara kontrollbaserad. Redogör för vilka överväganden du gör i samband med din årsbokslutsgranskning med avseende på hur du kan förlita dig på de sedan tidigare testade kontrollerna samt om och under vilka omständigheter du bör utöka din testning. Svaret ska ej innehålla detaljer kring särskilda poster eller processer.
- c) En av dina revisionsmedarbetare tar upp frågan om inte kontroller kan rullas mellan åren, dvs. om ni inte kan förlita er på test av några av kontrollerna som gjordes för 2013. Redogör för det svar du ger din kollega och motivera dina överväganden.
- d) Vid granskning av intäkter upptäcker revisionsteamet att en särskilt viktig kontroll som testats innehåller fel vid två tillfällen av ett urval på 25. Redogör för de granskningsåtgärder och överväganden du nu gör.

Deluppgift 6.3 (6 poäng)

2014 är första året då Cykla AB ska tillämpa K3 i sin årsredovisning med en ingångsbalans per 2013-01-01. Bolagets ekonomichef Magnus Svensson har i samband med årsbokslutet ett antal frågor med anledning av övergången till K3.

Cykla AB äger den fastighet i Karlskrona i vilken man bedriver produktion, lagerhåller komponent- och färdigvarulager samt kontors- och utställningsytor. Fastigheten togs i bruk i januari 1985. Totalt anskaffningsvärde: 118 200 Tkr. Avskrivningstid (hela fastigheten): 50 år. Redovisat restvärde per 2013-01-01: 52 000 Tkr. Marken redovisas separat. Några anskaffningar eller avyttringar har ej skett sedan 2013-01-01.

Du och Magnus Svensson diskuterar nu vilka effekter övergången till komponentavskrivning kommer att få för Cykla AB. Magnus har identifierat följande komponenter, med ett bedömt värde som andel av kvarvarande restvärde per 1 januari 2013:

Stomme (30 %), tak (15 %), fasad (15 %), inre ytskikt (såsom golv, väggar, innertak) (15 %), installationer (såsom el, rör, ventilation och hiss) (20 %) samt byggnadsinventarier (5 %).

Kvarvarande livslängd från 1 januari 2013 på ingående komponenter bedöms vara:

Stomme 32 år, tak 5 år, fasad 10 år, inre ytskikt 1 år, installationer och byggnadsinventarier 7 år.

Uppgift

Beräkna avskrivning för 2013 respektive 2014 enligt K3 och visa hur balans- och resultaträkning kommer att se ut i årsredovisningen för 2014. Antag att schablonmetoden ej bedömts tillämplig.

Deluppgift 6.4 (8 poäng)

Efter att revisionen för 2013 avslutats i april 2014 har du som revisor noterat följande punkter som eventuellt kan komma att påverka revisionsberättelsens utformning:

- a) Cykelbranschen är starkt utsatt för konkurrens från billigare utländska aktörer vilket lett till att Cykla AB:s omsättning minskat väsentligt. Detta i kombination med stora kundförluster har bidragit till att Cykla AB:s egna kapital var förbrukat redan i september 2013. En kontrollbalansräkning upprättades i oktober 2013 som visade att det egna kapitalet efter justeringar översteg aktiekapitalet. Bolaget har dock inte lämnat upplysning om att kontrollbalansräkning upprättats under året. I december 2013 erhöles ett aktieägartillskott om 25 Mkr.
- b) I februari 2014 får Cykla AB in ett antal garantiärenden avseende cyklar sålda under tidigare år vilket beror på produktionsfel. Cykla AB bestämmer sig för att återkalla samtliga sålda cyklar av berörd modell för att åtgärda felet. För samtliga av dessa cyklar har dock garantitiden gått ut, men Cykla AB bestämmer sig för att ändå stå för kostnaden, vilken totalt beräknas uppgå till 12 Mkr. Cykla AB har i sin förvaltningsberättelse upplyst om händelsen men har ej reserverat för kostnaden i 2013 års räkenskaper.

Uppgift

Redogör för dina ställningstaganden till ovanstående noteringar inför avgivande av revisionsberättelsen och utforma ett förslag till revisionsberättelse.

Deluppgift 6.5 (3 poäng)

Cykla AB har inte betalt majoriteten av årets fakturerade revisionsarvode i april 2014 då du ska avge din revisionsberättelse. Enligt signerat uppdragsbrev utgår arvode på löpande räkning och att fakturering får ske i takt med nedlagd tid.

Uppgift

Redogör för hur du bör agera samt om du har rätt att innehålla revisionsberättelsen tills den dag fakturorna är betalda.